HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לפריחה בנגדים. אם פרוח תפרח הנרעת ונתמלא כל הנגד: **אדם שפרחה נגעו טהור.** דכתיב (ויקרא יג) אם פרוח תפרח הנרעת וגו' ופליגי רבנן עליה. והיכא דפרחה בנגד כולו והכניסו למקדש או הנוגע בו נכנס למקדש לרבנן חייב ולר' יוחנן פטור: **המעריך פחות מבן חדש.** אמר עלה מבן חדש ערכו עלי והתורה לא נתנה לו ערך דגבי ערכין כתיב (ויקרא כז) ואם מבן חדש וגו': **ר"מ אומר נותן דמיו.** כמה שהוא נאמר בשום דקסבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה ויודע שאין ערך לפחות מבן חדש וגמר ואמר לאם דמים ולרבנן פטור. ואם בא גיזבר ומשכנו לר"מ הוי הקדש ואין אדם מתקדשת בו אלא אם כן יודע בו כדתנן (קידושין דף נב:) ובהקדש במזיד קידש בשוגג לא קידש ולרבנן לא הוי הקדש והרי הוא של בעלים לקדש בו האשה והאומר שקדש בו אינה מקודשת. ג"י לר"מ הוי הקדש והנהנה ממנו מביא אשם מעילות והרי אותו אשם קדש קדשים והאוכלו בטומאת גופו חייב כרת ולרבנן לא הוי הקדש והרי הוא של בעלים הוא והנהנה ממנו לא מעל ואם הביא אשם מעילות אינו יכול לעזרה הוא ואין חייבין עליו משום טומאה: **נדק הביא.** ומועלין בהן: **להניס.** ואין מועלין בהם: **אחל על קדשי קדשים.** כדתנן (ערכין דף כח:) המריס אדם את קדשיו אם נדר נותן את טובתם כפי חלק שיש לו בה כדמפרש במסכת ערכין בפ' המקדיש: **ליורו.** מזלג קטן שטווין בו זהב: **י' כהנים**[ט]. כדמפרש בפרק קמא[י] י' כהנים כתובין בפרשה. אם נפדים בפחות מעשרה בני אדם עדיין הקדש היא ומועלין בה ולרבנן אין מועלין בה: **המקנא לאשתו.** המתרה באשתו אל תסתרי עם איש פלוני: **ומשקה על פי עד אחד.** שבא ואמר אני ראיתיה שנסתרה ואם לא השקה נאסרה עליו ותנן (סוטה דף כד.) אלו לא שותות ולא בוטלות כתובתן המומרת איני שותה והיכא דליכא עידי סתירה ואמרה איני שותה לרבי אליעזר אין לה כתובה לרבי יהושע יש לה כתובה שאינה נאסרת עליו ואם מכרה לאחר כתובתה קנה. ואם תופס ממונו של זה כדי כתובה הרי הוא שלו ולקדש בו את האשה ולרבי אליעזר הוי גזל ולא קידש: **מאין היו מודדין.** לידע אי זו עיר קרובה אל החלל: **מטעורו.** ואותה שקרובה לטעורו תביא את העגלה ולא הקרובה

מרחו מעשר ונותן לו. ואפילו למאן דאית ליה בירושה כל זמן שלא הפרים פיאה ולא בירורה היה הכל שלו ומתחייב הכל במעשר ושוב לא יפטור ומ"ת תרומה נמי למאי שמורם ונותן לו וכ"ת תרומה גלאו הכי יפרים העני דכל פיאה חייבת בתרומה חדא לאם כן הרי הוא מקדיש מעשר לתרומה גדולה ועוד למאן דאמר בסמכת תרומות פ"ק [מ"ה] אין תורמין מן הלקט מן השכחה ומן הפיאה וי"מ דלהכי לא מני תורם דאפילו הפקיר לאחר מירוח פטור מן התרומה ג) (למאן דאמר בסמכת מעשרות פ' אלמה מיינין) פירות ממורחין בשדה מכונסין לאוריס משום גזל מפוזרים מותרין בין כך בין כך חייבין במעשר ופטורים מן התרומה ולית ת"ל דבירושלי מפרש לה להכי פטורין מן התרומה לפי שאי אפשר לגורן שנעקר אלא אם כן נתרמה ממנו תרומה גדולה לפיכך אין לריך לתרוס כשמנע פירות דסמסתמא הופרשה מהם תרומה גדולה ונראה לפרש דמשום דתרומה דבר מועט לא חש להזכיר[ך]:

קינויו מחול. היינו דוקא קודם שנתקנא אבל לאחר מיכן אין יכול למחול:

מסיח

לפריחה בבגדים שהיא[א] טהורה נאמרה קרחת וגבחת באדם ונאמרה קרחת וגבחת בבגדים מה להלן פרח בכולו טהור אף כאן פרח בכולו טהור [ו]דברי אלו הערכין והחרמים והקדישות הערכין בפלוגתא דר"מ ורבנן [ז]דתנן [ח]המעריך פחות מבן חדש ר"מ אומר נותן דמיו וחכמים אומרים [ב]לא אמר כלום החרמים בפלוגתא דרבי יהודה בן בתירה ורבנן דתנן [ג] ר' יהודה בן בתירה אומר סתם חרמים לבדק הבית שנאמר [ב]כל חרם קדש קדשים הוא לה' וחכמים אומרים [ג]סתם חרמים לכהן שנאמר [ג]כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אם כן מה תלמוד לומר קדש קדשים הוא לה' [ד]שחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים הקדשות בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן דתניא [ה]ר' אליעזר בן יעקב אומר אפילו ציונרא של הקדש [ה]צריכה עשרה בני אדם לפדותה ריבות זה השקאת סוטה ועריפת העגלה וטהרת מצורע השקאת סוטה בפלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע דתנן [ו]המקנא לאשתו ר"א אומר מקנא על פי שנים ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו ר' יהושע אומר [ה]מקנא על פי שנים ומשקה על פי שנים עריפת עגלה בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא דתנן [ו] מאין היו מודדין רבי אליעזר אומר ממיבורו ר' עקיבא אומר [ו]מחוטמו ר' אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו טהרת מצורע בפלוגתא דר' שמעון ורבנן דתנן [ט]אין לו בהן יד בהן רגל אוזן ימנית אין לו טהרה עולמית ר' אליעזר אומר נותן לו על מקומו ויוצא רבי שמעון אומר [ט]נותן על של שמאל ויוצא בשעריך זה לקט שכחה פיאה לקט דתנן [ט]שני שבלין לקט שלשה אינן לקט שכחה שני עומרין שכחה שלשה אינן שכחה ועל כולן ב"ש אומרים שלש לעני וארבע לבעל הבית פיאה בפלוגתא דר' ישמעאל ורבנן [ט]דתנן [ט]מצות פיאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה יפרוש מן העומרין לא הפריש מן העומרין יפריש מן הכרי עד שלא מירחו מירחו נותן לו משום רבי ישמעאל אמרו [ט]אף מפריש מן העיסה: **ג' בתי דינין וכו':** אמר רב כהנא הוא אומר מפי השמועה והן אומרין מפי השמועה אינו נהרג הוא אומר כך הוא בעיני והן אומרין כך הוא בעינינו אינו נהרג וכל שכן הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו אינו נהרג עד שיאמר כך הוא בעיני והן אומרים מפי השמועה תדע שהרי לא הרגו את עקביא בן מהללאל ור' אלעזר אומר [י]אפילו הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו נהרג כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל ואם תאמר מפני מה לא הרגו את עקביא בן מהללאל מפני שלא הורה הלכה למעשה תנן כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך למדתי וכך למדו חבירי מאי לאו דהוא אמר מפי השמועה והם אומרים כך הוא בעינינו לא הוא אומר כך הוא בעיני והם אומרים מפי השמועה ת"ש [י]דאמר רבי יאשיה שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים [ב]בעל שמחל על קינויו מחול

לחוטמו: ר' עקיבא אומר מחוטמו. ובמסכת סוטה [מה:] מפרש טעמא מר סבר עיקר חיותיה בחפיה ומר סבר עיקר חיותיה בטבוריה: **ממקום שנעשה חלל.** דהיינו מצוארים דסתם חלל מן הגולגלת כדמפרש התם לתת תותך על גולגלתי חלל דשעים [יחזקאל כה]. ותנן (קידושין נו:) המקדש בעגלה ערופה אינה מקודשת ואם מדד זקן ממרא מטיבורו וכ"ש מחוטמו והכיולו אלו עגלה ואלו עגלה למר זו עגלה מסורה ואין מקדשין בה וזו אינה עגלה ומקדשין בה ולמר הוי ליפכא: **אין לו טהרה עולמית.** דבעינן קרא כדכתיב כדלמרן בנגמר הדין [לעיל מה:]: **נותן על מקומו.** על מקום הבוהן נותן דם האשם וטהור ליכנס למקדש ולאכול קודם להיינו זדונו כרת: **אשם אינו נקט.** שאין דרך להפקירן: **אלמא אינו שכחה.** בפיפרש[ע] ליף לה מקראי בפרשת שכחה. ואם נחלק זקן ממרא ואמר לף אשם שכחה ובא עני ונטלן ובא בעל הבית ונטלן אינו נזקן ממרא הוי גזל ואין מקדשין בו אשם ולרבנן מקודשת: **מלוס פיאה מפריש מן הקמה.** דכתיב לא תכלה [ויקרא כג] אלמא הנח לפניהם והם יקלרוהו: **מרחו.** פ) בכרי ונתחייב במעשר דנגמרה מלאכתו הלכך מעשר מחילה אם הכרי מכל מעשרותיו ונותן לו את הפיאה שאילו הפרישה לא היו עניים לריכין לעשרה לקט שכחה ופאה פטורין מן המעשר: **לף מפריש מן העיסה.** אם טחנה ולשה ולת"ק טחנה פטור דקנייה בשינוי. ואם בא עני ונטל כדי פאה משמחנה לר' ישמעאל לא הוי גזל לרבנן הוי גזל: **עקביא בן מהללאל.** נחלק על חכמים בשמכת הגזית בד' דברים במסכת עדיות (פ"ה משנה ו) שהיה אומר לבנו בשעת מיתתו חזור בך בד' דברים שהייתי אומר לו בחיי ואתה שתה שמעת מפי היחיד וכו': **על קינויו.** שקינא לאשתו אל תסתרי עם פלוני: **קינויו מחול.** ואם נסתרה אינה נאסרת עליו:

ו) [ל"ל דתמיד], ב) ערכין כ., ג) ערכין כח., ד) לעיל יד., ה) [עי' תוספות תמורה כז: ד"ה לא תאמרו], ו) סוטה כב., ז) סוטה מה., ח) לעיל מה: מיל מו: ע"ש יומא סא: ונעניש מיתת אם מ"ט, ט) [ונעניש מיתת אם נתן על של שמאל יפה], י) פאה פ"ו מ"ח ע"ש, כ) [ל"ל דתמיד], ל) תמורה ו. מכות טו: ב"ק לד., מ) סוטה כה., נ) [ר' נתי אלם. ב"ש], ס) [לעיל יד:], ע) [ל"ל בספרי מצא כד יט], פ) [מהרש"ל גורס כאבי], צ) [מהרש"ל גריס כדתניא בירושלמי בפ"ק דמעשרות פרק ג], ק) [ועי' תוס' ב"ק לד. ד"ה מירחו].

מוסף רש"י

לפריחה בבגדים. אם פרוח תפרח הנרעת בכל הנגד (זבחים מט:). **שהיא טהורה.** ופ"ק שלא נתמר אלא באדם ואם פרוח תפרח וגו' (נדה יט:). **המקנא לאשתו.** ליפול דקרא נקט (במדבר ה) וקנא את אשתו (סוטה ב:). **מקנא על פי שנים.** אם בא להשקותה צריך להניח שני עדים שאמר לה בפניהם אל תסתרי עמו, ואם לא קינא לה בפני שנים אינה נאסרת עליו בסתירתה ואינו משקה (שם). **ומשקה על פי עד אחד כו'.** ואפילו אין עדים שנסתרה אלא עד אחד או הוא עצמו אומר לחייתי לה, ונקטן יפניון מקראי שבסתירתה תוסרתה עליו משקה (שם). ר' יהושע אומר. צריך ג' עדים אף לסתירתה (שם). אין לו. למוטעו, בהן יד כו' אין לו טהרה עולמית. לפי שאין יכול לקיים בו מתן סס ושמן על בהן ידו (נזיר מו:) דבעינן קרא כדכתיב (יומא סא:). **רבי אליעזר אומר כו'.** לא בעי קרא כדכתיב (לעיל מה:). **מצות פאה להפריש מן הקמה.** דכתיב לא תכלה פאת שדך לקוט (ב"ק צב.). מירחו. מחליק את הכרי בגרפת ומירוח הוי גמר מלאכה למעשר (שם) ולתרומה (תמורה ו.). **מעשר ונותן לו.** שלא להפסיד העני, שהלקט והשכחה והפאה פטורין מן המעשר וזה הניתן לידי חיוב (מכות טז:) שלכך מעשר כל מעשרותיו מחלה ואחר כך נותן לו פאה כדי שלא יפסיד עני, שאילו היה נותנו קודם מירוח, אע"פ שעני מלקף לקוט שכחה ופאה הרבה ושוה מהן כרי פטור מן המעשר, אבל שהרי הפקר הוא, אבל עכשיו שנתמעט ביד בעל הבית ונתחייב במעשר, הרי תמריץ במסכת בכורות (מ:) לקוט שכחה ופאה שעשאן גבורן הוקבעו (ב"ק צב.). **אף מפריש מן העיסה.** פאה אם לא נתנה כבר, ואילו ל"ק מן העיסה לא, דקנייה בשינוי והוי ממון שאין לו תובעין דשד השתא דישה לאוכל בהמה כמו שהיה הוא, דאוכל לי דעירא. שהיה מגביה ירושלים (סוטה כה.).

תורה אור השלם

1. כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר לְמִשְׁפַּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: דברים יז ח
2. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרֹם אִישׁ לַיְיָ מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיְיָ:
ויקרא כז כח
3. וְהָיְתָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַיְיָ כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לְכֹהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: ויקרא כז כא